

การพาอาวุธปืนติดตัว

Carrying Firearms

สหพัฒน์ หอมจันทร์¹

Sahaphat Homjan

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและอภิปรายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพาอาวุธปืนติดตัวตามมาตรา 371 แห่งประมวลกฎหมายอาญา กับตามมาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เกี่ยวกับปัญหาบทบัญญัติและการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ผู้เขียนพบว่า ข้อยกเว้น การพาอาวุธปืนติดตัว กรณีเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ เป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย และบางกรณีที่ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดฐานพาอาวุธปืน ตามมาตรา 8 ทวิ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 แต่ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธปืนนั้น

ข้อเสนอแนะควรแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อยกเว้นกรณีมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ให้มีความชัดเจนแน่นอน และแก้ไขเพิ่มเติมโทษริบทรัพย์สินไว้ในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

คำสำคัญ : การพาอาวุธปืนติดตัว; พระราชบัญญัติอาวุธปืน; ข้อยกเว้น

Abstract

This article is discussing about the rule of carrying firearms in section 371 of penal code and section 8 bis of the Act on Firearms, Ammunitions, Explosive

¹ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ; Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy
Corresponding author, e-mail: Suphat3248@hotmail.com, Tel. 095-9328374

Ordinance, Fireworks and Imitation Firearm, B.E.2490 (1947) about the enactment and law enforcement that affect to the peaceful of social. The author found that exception of firearms carrying if there is a situation and emergency situation by decent is the problem of enforcing the law and sometimes the suspect that act against the law by carrying firearms from section 8 bis of the Act on Firearms, Ammunitions, Explosive Ordinance, Fireworks and Imitation Firearm, B.E.2490 (1947) but doesn't against the penal code section 371 the judge has no power to forfeiture the firearms.

Suggestion that should be adjust about the exception if there is a situation and emergency situation by decent clearly and amended to penalty for forfeiture a property from the Act on Firearms, Ammunitions, Explosive Ordinance, Fireworks and Imitation Firearm, B.E.2490 (1947).

Keywords: Carrying Firearms; the Act on Firearms; the exception

บทนำ

อาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีสามารถทำอันตรายต่อร่างกาย ชีวิตหรือทรัพย์สินได้ด้วยความรวดเร็วและรุนแรง มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตและมีสิทธิที่จะมีความปลอดภัย จากความรุนแรงรูปแบบต่างๆ จากแหล่งที่มาทั้งจากสาธารณะและส่วนบุคคล จากการที่รัฐแต่ละรัฐมีภารกิจประการหนึ่งที่สำคัญคือการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังนั้นแนวคิดในการควบคุมอาวุธปืนจึงมีมานานแล้ว หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 นั้นพบว่าคนที่บุคคลใดได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนั้น จะมีผลเพียงว่าบุคคลนั้นมีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตภายในบ้านและบริเวณบ้านเพื่อใช้ในการป้องกันตัวและทรัพย์สิน หากจะพาอาวุธปืนติดตัวไปนอกบริเวณบ้านจะต้องได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว แต่บางกรณีกฎหมายห้ามมิให้พาอาวุธปืนติดตัวแม้จะได้รับใบอนุญาต และบางกรณีกฎหมายยกเว้นให้สามารถพาอาวุธปืนติดตัวได้แม้ไม่ได้รับใบอนุญาต แต่ต้องเข้าเงื่อนไขที่กำหนดไว้

ความหมายของคำว่า “อาวุธปืน”

1) ความหมายของคำว่า “อาวุธ”

“อาวุธ” หมายความว่ารวมถึงสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายอย่างอาวุธ (ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 1(5))

ตามบทนิยามดังกล่าว “อาวุธ” ตามประมวลกฎหมายอาญา จึงมี 2 อย่างเช่นเดียวกับกฎหมายลักษณะอาญา คือ

(1) สิ่งซึ่งเป็นอาวุธโดยสภาพ เช่น ปืน หอก ดาบ แหวน หลาว อาวุธโดยสภาพ (จิตติ ติงศกัทธิย์, 2524) หมายความว่า สิ่งซึ่งโดยสภาพใช้ทำให้เป็นอันตรายสาหัสแก่ร่างกาย ร่างกายรวมทั้งกายและจิตใจตามมาตรา 295 อันตรายสาหัส มาตรา 297

(2) สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ สิ่งเหล่านี้ตามสภาพไม่เป็นอาวุธถึงแม้จะใช้ทำอันตรายสาหัสแก่กายได้ แต่ถ้าได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ทำอันตรายสาหัสก็ถือเป็นอาวุธ โดยมีข้อความสำคัญว่า “ใช้อย่างอาวุธ” (จิตติ ติงศกัทธิย์, 2524) คือ แม้วัตถุบางอย่างจะใช้ทำอันตรายบุคคลถึงสาหัส หากลักษณะวิธีการที่ใช้เทียบไม่ได้กับอาวุธโดยสภาพแล้วยังไม่ถือเป็นอาวุธ เช่น ใช้เข็มแทงลูกตาให้บอด ใช้เชือกรัดคอ ขับรถยนต์ไล่ชน เหล่านี้เทียบไม่ได้กับอาวุธโดยสภาพ จึงไม่เป็นอาวุธ (สง่า สิ้นะสมิต, 2530)

ความหมายของคำว่า “อาวุธ” ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์ ได้ให้ความหมายใน 5 ระดับดังนี้ (สหาย ทรัพย์สุนทรกุลและคณะ, 2540)

- ก. ความหมายอย่างแคบที่เรียกว่าแก่นความ ได้แก่ หอก ดาบ ทวน ง้าว ปืน
- ข. ความหมายธรรมดา เนื้อความตามปกติ เช่น มีดโต้ มีดปังตอ มีดโกน
- ค. ความหมายอย่างกว้าง เนื้อความที่หมายความว่ารวมถึง เช่น จอบ เสียม
- ง. ความหมายกว้างอย่างยิ่ง เนื้อความที่ถือว่าเป็นโดยอนุโลม คำที่อยู่ในลักษณะนี้จะรวมอยู่ในคำนั้นๆ หรือไม่ ต้องพิเคราะห์จากพฤติการณ์ซึ่งไม่มีความแน่นอนชัดเจนเรียกว่าเขตที่เป็นสลัวๆ เช่น ไม้พลอง ไม้เรียว
- จ. อยู่นอกกรอบของความหมาย เป็นสิ่งซึ่งแม้จะตีความให้กว้างเท่าใดก็ไม่อยู่ในวิสัยที่จะตีความให้หมายรวมถึงสิ่งเหล่านั้น เช่น ยาพิษ รถยนต์ 10 ล้อที่ถูกขับไปชนคนตายโดยจงใจ

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความคำว่า “อาวุธ” หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการทำร้าย ทำลาย ป้องกัน ต่อสู้ หรือฆ่าโดยปริยาย หมายถึง สิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น ใช้ปัญญาเป็นอาวุธ (กฎ) สิ่งซึ่งโดยสภาพได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประทุษร้ายร่างกายของบุคคล และรวมถึงสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพแต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตราย สาทสอย่างอาวุธ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

Black’s Law dictionary ให้คำนิยามคำว่า “Weapon” หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการรุกรหรือป้องกันในการต่อสู้ หรือเป็นสิ่งที่ใช้หรือออกแบบเพื่อใช้ในการทำลาย การเอาชนะ หรือการทำอันตรายแก่ศัตรู (The publisher’s editorial staff, 1971)

2) ความหมายของคำว่า “อาวุธปืน”

“อาวุธปืน” หมายความว่า ความรวมตลอดถึงอาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืน โดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน และส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้นๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ใน กฎกระทรวง (มาตรา 4 (1) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490)

“เครื่องกระสุนปืน” หมายความว่า ความรวมตลอดถึงกระสุนนัด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบเครื่องกระสุน (มาตรา 4 (2) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490)

นอกจากนี้กฎหมายยังถือว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนต่อไปนี้เป็นอาวุธปืน (กฎกระทรวง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2491 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 1)

- (1) ลำกล้อง
- (2) เครื่องลูกเลื่อน หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน
- (3) เครื่องลั่นไก หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไก
- (4) เครื่องส่งกระสุน ของกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้

เจตนารมณ์ในการควบคุมอาวุธปืนและการพาอาวุธปืน

1) เจตนารมณ์ในการควบคุมอาวุธปืน

เนื่องจากอาวุธปืนเป็นศาสตราวุธที่ร้ายแรง ดังนั้นแนวคิด ในการควบคุมอาวุธปืนจึง มีขึ้น จะเห็นได้ว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 2295 ได้มีการออกกฎ “กฎให้แก่ผู้รักษาเมืองผู้รั้ง การเมือง จ.ศ.114” กำหนดให้มีการทำตำหนิรูปพรรณปืนไว้ว่า

“...ถ้าลูกบ้านนั้นมีปืนไว้สำหรับตัวใช้ ก็ให้เอาปืนนั้นมาช่วยบอกแก่ผู้ใหญ่ นายบ้าน และให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นวัดชันยาว และกฎหมายเอารูปพรรณปืนนั้นไว้ ถ้าแลหาจากภูมิได้ก็ให้เอา ไปให้ผู้รักษาเมือง ผู้รั้งการเมืองจากปืนนั้นลงไว้ในลากล้องปืนนั้นให้สำคัญตามกฎหมาย แล้วให้มอบ ปืนนั้นไว้ให้แก่เจ้าของให้เอาไว้สำหรับตัว...” (กรมการปกครอง, 2555)

ต่อมาได้มีข้อบังคับเกี่ยวกับอาวุธปืน เท่าที่ปรากฏส่วนใหญ่มีอยู่ในรูปของประกาศ กล่าวคือ ในปี จ.ศ. 1220 (พ.ศ. 2401) ได้มีประกาศตั้งผู้จับคนยิงปืนในแขวงกรุงเทพฯ โดยมีได้ บอกปากเสียง” และในปี จ.ศ. 1220 นั้นเองก็ได้มี “ประกาศเรื่องยิงปืนให้ขออนุญาตก่อน” (กรมการปกครอง, 2555)

ดังนั้นเจตนารมณ์ในการควบคุมการมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน จึงเกิดจาก ความคิดที่ว่าอาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีอำนาจรุนแรงอย่างยิ่งสามารถที่จะทำให้คนหรือสัตว์ บาดเจ็บ หรือตายได้โดยง่ายและรวดเร็ว

2) เจตนารมณ์ในการควบคุมการพาอาวุธปืนติดตัว

บันทึกข้อสังเกตประกอบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 405 ร.ศ.128 (เจ้าพนักงานพลตระเวน โจทก์ นายแซม หรือเหริยญ จำเลย, ร.ศ.128: หน้า 626) ความว่า “...ต้องยอมรับว่าในเวลานี้ ราษฎรถืออาวุธกวัดแกว่งได้ในถนนหนทาง แต่อย่าบรรจกระสุน โค้ดห้ามไม่ให้ถืออาวุธปืนไปใน ที่ประชุมชนและการขัดถูกันเท่านั้นเอง อันที่โค้ดลงโทษการน้อยไปเรื่องถืออาวุธนั้น ชัดเส้น ยากกว่าจะควรลงโทษเพียงใด ไม่ควรลงโทษเพียงใด เป็นต้น ถือปืนไปยิงนกเช่นนี้ เห็นได้ว่าไม่ ควรลงโทษ แต่ถ้าถือดาบขาวๆ กวัดแกว่งในตรอกมิดตรอกเปลี่ยว ก็มีคนเห็นกันมากกว่าควร ลงโทษเป็นข้อห้ามได้ กฎหมายอังกฤษชัดเจนดังนี้ คือ ทำโทษคนที่ถืออาวุธโดยวิธีที่กระทำให้ สาธารณชนมีความหวาดกลัว (ฮอลสบูรี เล่ม 9 หน้า 468) และกฎหมายอังกฤษบทนี้ก็ได้เป็น กฎหมายมาแล้วหลายร้อยปี เหตุไรเราจึงไม่เอาอย่างนั้น อธิบายไม่ได้ เรื่องถืออาวุธเช่นในคดี เรื่องนี้ ถ้าเราพิจารณาตามกฎหมายอังกฤษแล้ว ข้อที่เป็นประเด็นนั้นมีว่า ผู้ที่ถืออาวุธนั้นได้ถือ โดยสุภาพหรือโดยกระทำให้สาธารณชนต้องหวาดเสียว”

อาวุธเป็นสิ่งที่อันตรายและอาจใช้ในการกระทำความผิดได้ด้วย การบัญญัติโทษ สำหรับความผิดฐานพาอาวุธ มีลักษณะเป็นการป้องกันภัยอันตรายจากอาวุธที่อาจเกิดขึ้นได้ทุก

ขณะ ความผิดฐานนี้จึงเป็น “ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย” คุณธรรมทางกฎหมาย คือ ภัยอันตรายอันอาจเกิดจากการใช้อาวุธ ความผิดฐานนี้รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย (คณิต ณ นคร, 2553)

ดังนั้นเจตนารมณ์ในการควบคุมการพาอาวุธปืน จึงเกิดจากแนวความคิดที่ว่าอาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรงและอาจใช้ในการกระทำความผิดได้ด้วย การควบคุมการพาอาวุธปืนก็เพื่อป้องกันอันตรายอันเกิดจากการใช้อาวุธปืน

การแบ่งลักษณะการพาอาวุธปืนตามบทบัญญัติของกฎหมาย

บทบัญญัติของกฎหมายที่ควบคุมลักษณะการพาอาวุธปืนมี 2 ฉบับ คือ ประมวลกฎหมายอาญา และ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ดังนี้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 บัญญัติว่า “ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้น”

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง บัญญัติว่า

“ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์

ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด”

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถแบ่งลักษณะการพาอาวุธปืนได้ 3 ประเภทดังนี้

1) ความผิดฐานพาอาวุธปืนไปโดยไม่มีเหตุสมควร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371

การพาอาวุธปืนไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 กับการพาอาวุธปืนไปตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิวรรคสอง แตกต่างจาก มาตรา 8 ทวิ

วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิวรรคหนึ่ง ซึ่งต้องเป็นการพาอาวุธปืน “ติดตัว” ไป การเพิ่มคำนี้เข้าไปเฉพาะใน มาตรา 8 ทวิวรรคหนึ่งทำให้ความหมายแคบลง (จิตติ ติงศภัทัย, 2553)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1729/2528 การพาไป หมายถึง พาเคลื่อนที่ไป ถ้าเพียงแต่หยิบปืนของเพื่อนที่วางไว้บนโต๊ะหน้าร้านอาหารริมถนนมาเหน็บที่เอว เพราะเกรงจะเกิดเหตุร้ายแรงขึ้นแต่ยังคงนั่งอยู่ที่เดิมไม่ได้เคลื่อนที่ไปไหนดังนี้ยังไม่ผิดตามมาตรานี้ (ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, 2552)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1459/2523 อาวุธปืนแม้จะไม่มีลูกโม่และแกนลูกโม่ปืน ไม่สามารถใช้ยิงได้ ก็เป็นอาวุธโดยสภาพตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1(5) เมื่อจำเลยพาไปในทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควรย่อมเป็นความผิดตามมาตรา 371 (พิพากษาศาลฎีกาประชุมใหญ่ที่ 1903/2520) พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิมิได้จำกัดเฉพาะว่าอาวุธปืนนั้นจะต้องสามารถใช้ยิงได้จึงจะเป็นความผิด เมื่ออาวุธปืนของกลางที่จำเลยพกพาติดตัวไปเป็นอาวุธปืนตามความหมายของกฎหมายก็ต้องด้วยเงื่อนไขที่บัญญัติเป็นความผิดแล้วแม้ไม่อาจใช้ยิงได้ก็ถือว่าจำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมายดังกล่าวแล้ว

จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1459/2523 ที่เห็นว่าอาวุธปืนไม่มีลูกโม่และแกนลูกโม่ไม่สามารถใช้ยิงได้เป็นอาวุธโดยสภาพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (5) นั้น ศาสตราจารย์ จิตติ ติงศภัทัย เห็นว่า อาวุธปืนไม่มีลูกโม่และแกนลูกโม่ แม้จะเป็นอาวุธปืนตามกฎหมายกระทรวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2491 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 1 แต่ไม่น่าจะเป็นอาวุธตามมาตรา 1 (5) เพราะมีสภาพเหมือนท่อนเหล็กไม่สามารถส่งเครื่องกระสุนปืนได้ (ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, 2550)

ผู้เขียนเห็นพ้องกับศาสตราจารย์ จิตติ ติงศภัทัย เนื่องจากหากพิจารณาว่าการพาอาวุธปืนที่ใช้การไม่ได้ไปในเมืองหรือในชุมชนแล้วเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 จะขัดต่อหลักประกันในกฎหมายอาญา ซึ่งกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดจะตีความให้เป็นการลงโทษหรือเพิ่มโทษผู้กระทำให้หนักขึ้นไม่ได้และกรณีเป็นที่สงสัยต้องตีความให้เป็นผลดีแก่ผู้ต้องหา

2) ความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว หรือไม่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่ง

การพาอาวุธปืน หมายถึง การนำติดไปกับตัวด้วยซึ่งอาวุธปืน หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2591) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 ที่กำหนดให้ส่วนของอาวุธปืนถือว่าเป็นอาวุธปืน เช่น ลำกล้องอาวุธปืน เครื่องลูกเลื่อนหรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน เครื่องลั่นไกหรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไก และเครื่องส่งกระสุน ของกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้ ดังนั้นแม้การพาอาวุธปืนที่ไม่สามารถยิงได้ก็มีความผิด

ความหมายของ “การพา (Carrying)” นี้ ต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการนำอาวุธปืนนั้นเคลื่อนที่ไป

ไหนมาไหน ไม่เพียงแต่ยึดถือหรือมีไว้ในครอบครองเท่านั้น และไม่จำเป็นว่าอาวุธปืนนั้นต้องอยู่ที่ตัวจำเลยเสมอไป ถ้าหากอาวุธปืนนั้นอยู่ในความควบคุม รู้เห็นของจำเลยและมีการเคลื่อนที่ไปไหนมาไหนก็ถือได้ว่าเป็นการพาอาวุธปืนแล้ว (วรวิทย์ ฤทธิพิศ, 2536)

คำว่า “พาไป” มีความหมายธรรมดา คือ การนำไปกับตัวด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องพกติดตัวการนำปืนไปในลักษณะที่หยิบฉวยใช้ได้ทันที เช่น การนำปืนไปด้วยในรถยนต์แล้ววางไว้ที่เบาะข้างตัวหรือในช่องเก็บของหน้ารถก็เป็นการพาไปแล้ว (อนุชาติ คงมัลย์, 2524) หรือพาหมายถึง นำไปหรือนำมา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

หลักเกณฑ์การพาอาวุธปืนติดตัว คือ อาวุธปืนไม่จำเป็นต้องอยู่ที่ตัว แต่อยู่ในความรู้เห็นควบคุมของผู้ที่พาไป และมีการพาเคลื่อนไป หรือต้องพาอาวุธปืนเคลื่อนที่และผู้ที่พาไปสามารถหยิบฉวยมาใช้ได้ทันที

3) ความผิดฐานพาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผยหรือพาไปในที่ชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 และ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิ วรรคสอง

การพาอาวุธปืนในลักษณะนี้แม้ว่าจะได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวหรือไม่ ก็เป็นความผิดหากการพาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในที่ชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด

ข้อยกเว้นการพาอาวุธปืน

1) กรณีมีเหตุสมควร ตามมาตรา 371 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 371 แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า “ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้น”

ซึ่งคำว่า “โดยไม่มีเหตุสมควร” มีความหมาย ดังนี้

“โดยไม่มีเหตุอันสมควร” คือ โดยไม่มีข้ออ้างที่ยอมรับกันทั่วไปได้ การนำเงินสดจำนวนมากไปฝากธนาคารย่อมเป็นข้ออ้างที่ยอมรับกันทั่วไป ดังนั้น คำว่า “โดยมีเหตุอันสมควร” ก็คือ โดยมีข้ออ้างที่ยอมรับกันทั่วไปได้ (คณิต ณ นคร, 2553)

2) กรณีมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ตามมาตรา 8 ทวิวรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

มาตรา 8 ทวิวรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์”

กรณีมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์นี้ มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้ 2 ประการ คือ “จำเป็น” และ “เร่งด่วน” คำว่า จำเป็น น่าจะหมายถึง กรณีที่ต้องทำโดยไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ ส่วนเร่งด่วนนั้นน่าจะหมายถึง กรณีที่หากไม่กระทำในเวลานั้นผลเสียหายน่าจะเกิดขึ้นในเวลานั้นหรือเวลาใกล้เคียงอย่างแน่นอน (สรารักษ์ สุวรรณเสรี และอาคม ศรียาภัย, 2553) หรือเร่งด่วน หมายถึง รวดเร็วมาก รวดเร็วยิ่ง เช่น งานต้องทำอย่างเร่งด่วนให้เสร็จภายใน 12 ชม. ย้ายเร่งด่วน ภายใน 24 ชั่วโมง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ซึ่งอย่างไรถือว่าเป็นกรณีจำเป็นและเร่งด่วนคงต้องพิจารณาจากพฤติการณ์เป็นเรื่องราวไป

3) กรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 ทวิวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

มาตรา 8 ทวิวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 บัญญัติไว้ว่า “ความในมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่

(1) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหาร และตำรวจ ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

(2) ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม มาตรา 5 วรรคหนึ่ง (1) (ข) หรือ (ค) ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการป้องกันประเทศ หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(3) ประชาชนผู้ได้รับมอบให้มีและใช้ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง (1) (ง) ซึ่งอยู่ในระหว่างการช่วยเหลือราชการและมีเหตุจำเป็นต้องมีและใช้อาวุธปืนในการนั้น”

4 กรณีตามบันทึกกรมตำรวจที่ 0503(ส)/27663 ลงวันที่ 30 กันยายน 2525 เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจค้นบุคคลพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ ซึ่งอธิบดีกรมตำรวจได้ กำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจค้นบุคคลพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ โดยเห็นว่า กฎหมายเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ นำอาวุธปืนที่ตนมีไว้โดยชอบด้วยกฎหมายแต่ยังไม่ได้ รับอนุญาตให้พกพานำติดตัวไปเพื่อ ป้องกันตัวและทรัพย์สินได้ภายในขอบเขตที่กฎหมาย กำหนดให้กระทำได้ ตามแนวคำชี้ขาดไม่ฟ้องของอธิบดีกรมอัยการ เกี่ยวกับการพาอาวุธปืนไป ในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยยังไม่ได้รับอนุญาตพกพาจากเจ้าพนักงาน ซึ่งถือว่าโดย สภาพเป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ มีแนวทางสรุปได้ ดังนี้

(1) ถ้าได้นำปืนใส่กระเป่าเก็บไว้ในช่องเก็บของท้ายรถ ซึ่งไม่สามารถหยิบใช้ได้ทันทีทันใด

(2) เอาอาวุธปืนใส่กระเป่าใส่ถุงแขวนไว้ในรถ ซึ่งไม่สามารถหยิบใช้ได้ทันทีทันใด

(3) ไปเก็บเงินจากลูกค้าต่างจังหวัด จำนวนเป็นหมื่นๆ นำติดตัวมาแล้ว มีอาวุธปืนที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนแล้ว ใส่ไว้ในช่องที่เก็บของหนักรถยนต์เพื่อป้องกันตัวและทรัพย์สิน

(4) ไปเก็บเงินจากลูกค้าต่างจังหวัดนำอาวุธปืนติดตัวมาด้วย โดยแยกอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนออกจากกัน ใส่กระเป่าเอกสารวางไว้ที่พนักเบาะหลังรถยนต์

(5) ห่ออาวุธปืนและแหวนบรรจุกระสุน(แม็กกาซีน) แยกออกคนละห่อเก็บไว้ในกระโปรงรถยนต์ซึ่งใส่กุญแจ

ผู้เขียนเห็นว่าคำว่า “ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ” และคำว่า “ เหตุจำเป็นและเร่งด่วน ตามสมควรแก่พฤติการณ์ ” นั้นมีความหมายที่ไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งจะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตลอดจนความสงบเรียบร้อยของสังคม อีกทั้งบันทึกกรมตำรวจที่ 0503(ส)/27663 ลงวันที่ 30 กันยายน 2525 เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจค้นบุคคลพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ ก็เป็นเพียงแนวทางการปฏิบัติไม่ใช่กฎหมาย จากการศึกษาต่างประเทศพบว่ามิบบัญญัติกฎหมายที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ คือ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญคิวบา ค.ศ.1968 มาตรา 926A ของสหรัฐอเมริกา ที่กำหนดว่า

“ ตามบทบัญญัติอื่นใด ของกฎหมาย หรือกฎ หรือข้อบังคับของรัฐใด หรือเมืองใด ของรัฐนั้น บุคคลใดผู้ซึ่งไม่ได้ต้องห้ามตามบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืน การส่ง หรือการได้รับอาวุธปืน จะมีสิทธิพาอาวุธปืนเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ตามกฎหมายจากสถานที่ใดซึ่งบุคคลนั้นสามารถจะครอบครองอย่างถูกกฎหมายหรือพกพาไปยังสถานที่อื่นใด ซึ่งสามารถครอบครองและพกพาอาวุธปืนได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายในระหว่างการพกพาอาวุธปืนนั้น โดยอาวุธปืนนั้นจะต้องไม่บรรจุกระสุน และทั้งอาวุธปืนและกระสุนปืนจะต้องไม่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย หรือไม่สามารถเข้าถึงได้โดยตรงจากห้องโดยสารสาธารณะ เช่น ในกรณีที่ยานไม่ได้แยกส่วนออกจากห้องคนขับ อาวุธปืนหรือกระสุนปืน จะต้องถูกจำกัดในภาชนะที่ล็อกไว้มากกว่าบรรจุในช่องเก็บของหรือคอนโซลรถ ”

การริบอาวุธปืนของกลางในคดีการพาอาวุธปืน

1) กรณีกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 บัญญัติว่า “ ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อ นมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้น ”

ประมวลกฎหมาย มาตรา 33 บัญญัติว่า “ ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ อีกด้วย คือ

- (1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ
- (2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด”

บทบัญญัติแห่งมาตรา 33 นี้แสดงว่าโทษริบทรัพย์สินอาจมีกฎหมายบัญญัติโดยเฉพาะอีกโดยมีเหตุผลและหลักเกณฑ์นอกเหนือไปจากบทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

บทบัญญัติที่บัญญัติโดยเฉพาะในประมวลกฎหมายอาญา มีกรณีเดียว คือ มาตรา 371 โทษริบทรัพย์สินอันเป็นโทษข้างเคียง ในกรณีตามมาตรา 371 นี้จึงเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในความผิดฐานนั้นควบคู่กับโทษหลัก คือ โทษปรับ (คณิต ณ นคร, 2551)

ดังนั้นการริบอาวุธปืนตาม มาตรา 371 นี้ จึงเป็นดุลพินิจของศาลให้อำนาจศาลในการสั่งริบอาวุธปืนนั้นๆ ได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นอาวุธปืนที่มีใบอนุญาตให้มีและใช้ หรือไม่มีก็ตาม ถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีร้ายแรง ศาลก็มีอำนาจสั่งริบอาวุธปืนได้ เหตุที่บัญญัติการริบอาวุธปืนไว้โดยเฉพาะในมาตรา 371 เนื่องจากการพาอาวุธไปตามมาตรา 371 นั้นอาวุธนั้นเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิด ไม่ใช่วัตถุที่ใช้กระทำความผิดอันรับได้ตามมาตรา 32 และมาตรา 33 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (บงกฏ เอกกฤษฎกร, 2557)

2) กรณีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

มาตรา 72 ทวิ วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้นั้นฝ่าฝืนมาตรา 8 ทวิ วรรคสองด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท”

มาตรา 72 ทวิ วรรคสาม บัญญัติว่า “ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวผู้ใด ฝ่าฝืนมาตรา 8 ทวิวรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะพบว่าโทษของการฝ่าฝืนการพาอาวุธปืนติดตัวและการพาอาวุธปืน มาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง นั้นมีเพียงโทษจำคุกและปรับเท่านั้น ไม่มีโทษริบทรัพย์สินแต่อย่างใด

การริบอาวุธปืนของกลาง กรณีอาวุธปืนไม่มีทะเบียนก็เป็น “ทรัพย์สินซึ่งมิใช่เป็นความผิด” ที่ต้องริบตามมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาได้วินิจฉัยในคดีหนึ่งว่า (คณิต ณ นคร, 2551)

“ฟ้องว่าใช้อาวุธปืนและมีดพยายามฆ่าคน จับได้พร้อมด้วยปืนและมีด ขอให้ลงโทษฐานพยายามฆ่าคนและริบของกลาง พิจารณาได้ความว่าจำเลยทำโดยป้องกันตัวสมควรแก่เหตุ จึงพิพากษายกฟ้อง ปืนของกลางแม้จะไม่จดทะเบียน แต่โจทก์ไม่ได้บรรยายเป็นประเด็นมาในฟ้องศาลไม่รับ” (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 161/2500)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1) สรุป

ในบทความนี้ ผู้เขียนพบว่ากรณีที่เป็นปัญหาสำคัญในความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัว มี 2 กรณี คือ

กรณีแรก ปัญหาข้อยกเว้นความรับผิดการพาอาวุธปืนติดตัว กรณีมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ซึ่งเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการบัญญัติที่ค่อนข้างมีความไม่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้บังคับใช้กฎหมายใช้ดุลพินิจค่อนข้างมาก อาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แม้กรมตำรวจจะมี บันทึกกรมตำรวจที่ 0503(ส)/27663 ลงวันที่ 30 กันยายน 2525 เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจค้นบุคคลพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจในกรณีดังกล่าว แต่ก็ยังมีความไม่ชัดเจนเพียงพอและเป็นเพียงหนังสือสั่งการไม่ใช่กฎหมาย กรณีดังกล่าวจึงยังส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและความสงบเรียบร้อยของสังคม

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร เห็นว่าการพาอาวุธไป ต้องเป็นการกระทำที่ผู้กระทำอยู่ในวิสัยที่จะสามารถอาจใช้อาวุธนั้นได้ทันทีหากต้องการจะใช้โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมการเพื่อการใช้ใดๆ อีก ทั้งนี้เพราะความผิดฐานนี้เป็นความผิดที่เป็นการก่ออันตรายและอาวุธนั้นอาจใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมได้ (คณิต ณ นคร, 2553) จากการศึกษาบทบัญญัติในรัฐบัญญัติควบคุมปืน ค.ศ.1968 มาตรา 926A ของสหรัฐอเมริกา ดังกล่าวข้างต้นพบว่า เป็นบทบัญญัติที่จะสามารถแก้ปัญหานี้ได้

กรณีที่สอง ปัญหาการรับอาวุธปืนของกลาง ความผิดฐานพาอาวุธ ตามมาตรา 371 หากอาวุธเป็นอาวุธปืน จะเป็นลักษณะกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ต้องลงโทษบทหนัก ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 มาตรา 8 ทวิ และมาตรา 72 ทวิ โดยทั่วไปพนักงานอัยการจะฟ้องคดีพาอาวุธปืนโดยอ้างมาตรา 8 ทวิควบคู่ไปประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา 371 ด้วย เนื่องจาก มาตรา 8 ทวิ ไม่ได้ให้อำนาจศาลสั่ง “ริบอาวุธปืนนั้น” จึงต้องอาศัยอำนาจ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 ซึ่งบัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่ง “ให้ริบอาวุธปืนนั้น” ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นอาวุธปืนที่มีทะเบียนหรือไม่ก็ตาม เป็นดุลพินิจของศาลว่าสมควรสั่งให้ริบอาวุธปืนหรือไม่ ไม่ได้บังคับว่าศาลต้องสั่งให้ริบอาวุธปืน เนื่องจากอาวุธปืนเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิด ไม่ใช่วัตถุที่ใช้กระทำความผิดอันจะรับได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 มาตรา 33 แต่เป็นกรณีที่ศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะตาม มาตรา 371 ซึ่งโทษริบทรัพย์สินกรณีนี้เป็นโทษข้างเคียง เป็นโทษที่บัญญัติไว้ในความผิดฐานนั้น ควบคู่กับโทษหลัก คือ โทษปรับ (คณิต ณ นคร, 2551)

กรณีที่เป็นปัญหา เช่น กรณีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 161/2500 วัตถุของกลางเป็น อาวุธปืนไม่มีทะเบียนแต่โจทก์ไม่ได้บรรยายเป็นประเด็นมาในฟ้องศาลไม่ริบ หรือกรณีเป็นการ พาวุธปืนที่ใช้การไม่ได้แต่มีทะเบียนหรือการพาส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืนของอาวุธปืนที่มี ทะเบียน คือ (1) ลำกล้อง (2) เครื่องลูกเลื่อน หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน (3) เครื่องลั่นไก หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไก และ (4) เครื่องส่งกระสุน ของกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้ ไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยเปิดเผย หรือ โดยไม่มีเหตุสมควร ไม่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ หรือพาไปในชุมนุมชน ที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริงหรือการมหรสพ หรือการอื่นใด ศาสตราจารย์ จิตติ ติงศ รัทย์ เห็นว่า อาวุธปืนที่ใช้การไม่ได้หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืนดังกล่าว แม้จะเป็นอาวุธ ปืนตามกฎหมายกระหวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2491 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่อง กระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 1 แต่ไม่น่าจะเป็น อาวุธตาม มาตรา 1 (5) เพราะมีสภาพเหมือนท่อนเหล็กไม่สามารถส่งเครื่องกระสุนปืนได้ จึงไม่ ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 (ทวิเกียรติ มินะกนิษฐ, 2550) ศาลจึงไม่มีอำนาจ ใช้ดุลพินิจสั่งให้ริบอาวุธปืนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืนนั้นได้ แม้จะมีพฤติกรรมร้ายแรง อีกทั้งไม่สามารถริบตามมาตรา 32 มาตรา 33 ได้เนื่องจากไม่ใช่ทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด และไม่ได้เป็นทรัพย์สินซึ่งได้มาโดยการกระทำ ความผิด

2) ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปการศึกษาข้างต้น ผู้เขียนจึงได้ทำข้อเสนอแนะตามประเด็นปัญหา 2 กรณี ดังนี้

กรณีแรก ปัญหาข้อยกเว้นความรับผิดชอบการพาอาวุธปืนติดตัว กรณีมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ดังนี้

“กรณีที่ผู้ใดต้องมีอาวุธปืนติดตัวเมื่อไม่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์นั้น สามารถกระทำดังต่อไปนี้

- (1) อาวุธปืนจะต้องไม่บรรจุกระสุนปืน
- (2) อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนต้องแยกบรรจุในตู้นิรภัยล็อกเรียบร้อย
- (3) ต้องไม่อยู่ในวิสัยที่จะสามารถอาจใช้อาวุธนั้นได้โดยง่าย หากต้องการจะใช้ต้องเสียเวลาในการเตรียมการเพื่อการใช้ใดๆ อีก

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ถือว่า พาอาวุธปืนติดตัวไปโดยไม่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์”

กรณีที่สอง ปัญหาการรับอาวุธปืนของกลาง ควรบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ดังนี้

“บรรดาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด สิ่งเทียมอาวุธปืนหรือสิ่งใดๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับเสียทั้งสิ้น และให้ส่งมอบบรรดาสิ่งทั้งหลายดังกล่าวให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อจัดทำบัญชี ควบคุมชนิด ขนาด จำนวน ตลอดจนรายละเอียดอันจำเป็นและนำไปใช้ประโยชน์แก่ทางราชการ หรือจัดการตามที่เห็นสมควร”

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (2555). *คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาการศึกษา
แดง.

คณิต ณ นคร. (2553). *กฎหมายอาญาภาคความผิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

คณิต ณ นคร. (2551). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

จิตติ ดิงศภัทิย์. (2524). *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3*.

กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

จิตติ ดิงศภัทิย์. (2553). *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2550). *ประมวลกฎหมายอาญาบับอ้างอิง*. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2552). *หลักกฎหมายอาญาภาคความผิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บงกฏ เอกกฤษฎกร. (2557). *ปัญหาเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2536). ข้อสังเกตเกี่ยวกับความผิดอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน. *ดุสิต*, 1(40): 25-43.
- สง่า ลีนะสมิต. (2530). *เอกสารการสอนกฎหมายอาญา 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สรารักษ์ สุวรรณเสรี และอาคม ศรียาภัย. (2553). *กฎหมายและคดีอาวุธปืน*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- สหาย ทรัพย์สุนทรกุล และคณะ. (2540). *การตีความกฎหมายอาญา*. รวมบทความด้านวิชาการของศาสตราจารย์ คณิต ฒ นคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอัยการสูงสุด.
- อนุชาติ คงมาลัย. (2524). *พกพาอาวุธปืน*. *วารสารอัยการ*, 4(37).
- The publisher's editorial staff. (1971). *Black's Law dictionary*. fourth edition. St.Paul: West Publishing Co.